

A megbélyegzés

Címkézés

Jól bevált módja a politikai lejáratásnak a címkeragasztás. A módszer igazán egyszerű. Először szabdalod szét a rendkívül összetett és érdekturált társadalom bizonyos csoportjait valamilyen elv szerint két kategóriára, majd az egyikről mondd el minden szépet és jót, a másikat meg tipord a sárba. Az így kidolgozott fogalmakat aztán tetszés szerint ragaszthatod rá erre vagy arra a személyre, mindig a megkívánt cél szerint. A módszerre szép példát találhatunk Csákány György – nyugalmazott egyetemi tanár, főigazgató főorvos – Népszabadságban közölt írásában (*Politikusok és „fundamentalisták”*).

Először a „negatív elem” a fundamentalista fogalmának megalkotására kerül sor: „A »fundamentalista« fanatikus elkötelezettje egy eszmének, amelynek megalkuvás nélkül szolgál, egyszersmind esküdt ellensége annak az eszmének és képviselőinek, amely ellen harcolt. A »fundamentalista« nem felejt és nem tanul. Dogmatikus szektahívóként viselkedik. Kérlelhetetlen.” A fogalom ellentétpárja a „pozitív hős”, a politikus: „A gyakorlati politika a sorozatos kompromisszumok világa, ha úgy tetszik, művészete. Nemritkán olyan elvek, értékek időleges feladására kényszerít, amelyek a mozgalom eszmei alapjait érintik.”

Kádár politikai művészete és Nagy Imre fundamentalizmusa

Ezzel a liberális felfogással két gond is akad. Az első, hogy nem szab határt meddig mehet el az elvek, értékek feladása. Ilyen alapon azt is mondhatnánk, hogy Kádár János volt a gyakorlatias, a kompromisszumok művészetét megvalósító politikus, aki kényszerek hatására időlegesen – úgy negyven évre – egy kicsit eladta a hazát; míg Nagy Imre játszotta a makacs „fundamentalista” szerepét, aki még akkor is kérlelhetetlenül ra-

gaszkodott egy eszméhez, amikor az életéről volt szó. A másik gond: ez a felosztás arra sincs tekintettel mennyire függ a körülményektől, az adott kérdés jellegétől hogyan fogunk dönteni, vajon bizonyos elvek áthághatatlan sorompót jelentenek-e, vagy a kényszerek súlya alatt megkötjük-e a magunk kisebb-nagyobb kompromisszumait. Csákány szerint nincs szabad választásunk, a döntés „alkati” kényszer: „Az, hogy az illegális mozgalmárból politikus vagy »fundamentalista« válik-e, alkati kérdés.”

Sikeres politikusok, megátalkodott fundamentalisták

Az írás szerzője ugyan nem árulja el nyíltan politikai hovatartozását, de az SZDSZ-ről írt gondolatok olvasása után ez már aligha marad titok: „A sikeres politikussá fejlődött Göncz Árpád, Demszky Gábor, Magyar Bálint, Mécs Imre, Pető Iván, Kuncze Gábor, Szent-Iványi István és mások példázzák a rugalmas, kompromisszumokra kész, toleráns típust. Másrészt ott vannak az örök ellenzéki, türelmetlen és „megvesztegethetetlen” „fundamentalisták”, akik képtelenek lenyelni az elkerülhetetlen megalkuvásokat, akik képtelenek a mindenkori konkrét hatalmpolitikai viszonyok elfogulatlan, hideg fejű elemzésére. Haraszi Miklós, Tamás Gáspár Miklós, Kőszeg Ferenc, Eörsi István jellemzik ezt a kört.” A szerző haragját az váltja ki, hogy az általa „fundamentalistának” titulált csoport – dacolva a pártot háttérből igazgatók görcsös hatalomvágyával – felmondaná a koalíciót és a következő kormányzási periódusban inkább az ellenzéki szerepet választaná.

Óda az SZDSZ-ről

Az írás már-már ódai magasságokba emelkedik midőn értékeli az SZDSZ-politika nagyszerűségét: „Az SZDSZ politikus elitje 1994-ben megértette, hogy az abszolút többség

birtokába jutott MSZP-t koalíciós együttműködéssel kell támogatni a kormány és az ország előtt álló súlyos, konfliktusokkal terhes feladatok végrehajtásában. ... Enélkül nemcsak a fenyegető gazdasági összeomlás elhárítása, a fenntartható növekedés elindítása, a privatizáció végigvitele, a külpolitikai sikerek és a szilárd társadalmi béke és nyugalom forgott volna veszélyben, de az SZDSZ-t is megfertőzhetette volna a «Fidesz-kór»”.

Mindenki a jobbszélre tart?

Álljunk meg itt egy pillanatra, töröljük ki szemünkből a meghatottság könnyeit és így fogjunk hozzá a jobb-közép sorsáért aggódo mondatok olvasásához: „A magyar demokrácia gyöngesége, hogy hiányzik egy jobb-közép konzervatív, de feltétlenül demokratikus, a liberális minimumot alku nélkül elfogadó politikai erő, amely a balközép hatalom váltópárja lehetne. Ezt a szerepet az Antall-, Boross-kormány nem tudta eljátszani. S most hogy a Fidesz kísérli meg, hogy ezt az űrt betöltse, kiderül, hogy épp-úgy elcsúszik a szélsőjobb irányába, mint elődje.”

Ne firtassuk, hogyan lehetett volna az Antall-, Boross-kormány az utána kormányra jutó balközép hatalom váltópárja, csak összegezzük a korábbi állításokat. Három dolgot tudhattunk meg:

- 1) az Antall-, Boross-kormány jobbszélre csúszott,
- 2) a Fidesz is jobbszélre csúszott,
- 3) az SZDSZ is jobbszélre csúszott volna, ha a koalíció vissza nem tartja.

De miért e nagy jobbra csúszkálás, miért vágyik itt mindenki a MIÉP babérajaira? Ezt is megtudjuk, ha tovább olvasunk: „Magyarországon ugyanis nincs olyan jobboldali demokratikus szavazóbázis, amely egy kormányképes többséget hatalomra tudna segíteni. Ezért kénytelen meg-

s magasiskolája

célozni a szélsőjobboldali, nacionalista, populista voksokat, s ezzel rálép a meciarizálódás, a Tudjman-, Iliescu-féle útra.

Húha! Hát ettől menekült meg az SZDSZ! De nyilván, ha a jobbközép olyan üres, akkor a jobbszélén lehet nagy tülekedés: „Pedig már 1994-ben kiderült, hogy nálunk a szélsőjobboldalon sincsenek számottevő szavazótömegek, csak fogatlan ordibálók”. Na tessék! Itt van ez a szegény ország és a végén kiderül, hogy egyáltalán nincs jobboldala.

A Fidesz bűnlajstroma

A továbbiakban megtudhatjuk, hogy milyen bűnök terhelik még a Fideszt:

„Orbának tudnia kellett, hogy botránykavarással, rágalmazással, az egész világ által elismert és ellenőrzött sikerek és tények cinikus tagadásával nem lehet választást nyerni.”

Jó tudni, az egész világ ránk figyel és szorgalmasan jegyzeti, hogy hála a koalíció áldásos tevékenységének micsoda sikereket érünk el! A Fidesz pedig hiába is tagadná, más bűnök is terhelik a lelkét:

„Hiába térnek ki az egyes válasz elől, azt mindenki tudja, hogy a Torgyán-féle, Európában szalonképtelen partner nélkül a leghalványabb reménye sincs a Fidesznek, hogy labdába rúgjon 1998-ban. Aki Orbánra szavaz, az Torgyánra szavaz.” A Fidesznek tehát, ha focizni akar, szüksége van egy „Európában szalonképtelen partnerre”. Aki azt hinné, hogy evvel a bűnlajstrom felsorolása véget ért az nagyon téved, csak most tudjuk meg, hogy a Fidesz voltaképp

micsoda fertőbe keveredett: *„Eközben látványosan összefog azzal a Lezsák-féle MDF-el, amelyet a józanabb Szabó Iván-féle szárny azért hagyott ott, mert ma is a Csoóri-Csurka-Tőkés-féle nacionalista, egyes elemeiben rasszista irányzat bűvöletében él.”*

Ejha, de könnyen oda lehet ragasztani a rasszizmus bélyegét még olyan kikezdehetetlen múltú személyiségekkel összefüggésben is mint Tőkés László vagy Csoóri Sándor! **Tovább előre a szociálliberális koalícióhoz vezető úton!**

Az írás befejező motívuma a megkönnyebbülés és az esélyek magabiztos taglalása: *„Az SZDSZ elkerülte ezt a csapdát. A közvélemény-kutatások szerint a nagy többség most is szociálliberális koalíciót akar.”*

Ez az állítás is jócskán „megcsúszott”. Vajon hány szavazó hallotta egyáltalán 1994-ben a választás előtt azt a kifejezést „szociálliberális koalíció”, nemhogy arra akart volna voksolni. De ki törődik ilyen apró részletekkel? A kis torzskoldás pedig a koalíciós partnerek között kifejezetten előnyös:

„Több karakán szembefordulás a nagyobbik kormánypárttal nem árt

sem az SZDSZ-nek, de az MSZP választási esélyeinek sem. Sőt. Az SZDSZ visszahódíthatja jobbra csúszott híveinek egy részét, az MSZP pedig szilárdíthatja baloldali szavazóbázisát.”

Ez aztán a sziklaszilárd logika! Előbb megtudhattuk, hogy nincs ugyan jobboldali szavazóbázis, de lásunk csodát! Az SZDSZ még innen is képes szavazatokat visszahódítani. Ehhez képest igazán semmiség az írást lezáró állítás, mely szerint még a „fundamentalisták” dühös írásai is az új szociálliberális koalíciót készítik elő.

Ha netán az „Ez a Hét” egyszer Csákány György kezébe kerül és olvassa írásomat, már sejtem is mit fog mondani: ez is egy építőkö a szociálliberális koalícióhoz vezető úton!

Rockenbauer Antal